

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

โลกวัฏฏะ ๓

คำว่าธรรม ๆ นั้นเป็นธรรมชาติมีมาดั้งเดิม มีอยู่แล้วแต่กาลไหน ๆ เช่นเดียวกับโลกที่มีเป็นคู่เคียงกันมา แต่อาศัยผู้รู้หรือฟื้นขึ้นมาเป็นยุคเป็นสมัย เช่นพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ ๆ มาตรัสรู้ธรรม แล้วประกาศสอนโลกมาโดยลำดับลำดับ ไม่ได้แสดงออกตลอดกาลเวลาเหมือนโลกที่แสดงตัวอยู่ตลอดเวลา นี้ คำว่าโลกคือกิเลสวัฏฏ์ ที่พาสัตว์จิตวิญญาณของสัตว์ ให้หมุนเวียนเปลี่ยนแปลงเกิดแก่เจ็บตาย และหมุนไปตามอำนาจแห่งกรรมของตนด้วย นอกจากหมุนเพราะอำนาจแห่งกิเลสพาให้เกิดแล้ว ยังหมุนไปตามอำนาจแห่งกรรมดีกรรมชั่วที่ตนทำไว้ ที่เรียกว่ากรรมวัฏฏ์ กิเลสนั้นแลเป็นสาเหตุให้สัตว์ทำกรรม แล้วก็เวียนไปเวียนมาเป็นวัฏฏวน ท่านเรียกว่าวัฏฏวน ๓

กิเลสวัฏฏ์ ๑ กรรมวัฏฏ์ ๑ วิปากวัฏฏ์ ๑ นี้ละหมุนรอบตัวอยู่ เหมือนมดใต้ขอบดั่งนั้นแล หมุนไปหมุนมาอยู่อย่างนี้ ทำงานบนหัวใจสัตว์โลกทุกประเภทเรื่อยมาไม่มีเวลาขยับยั้ง หมุนไปตามหลักธรรมชาติของตัวเองที่เรียกว่าอัตโนมัตติ ส่วนธรรมะนั้นได้ปรากฏขึ้นมาเป็นครั้งเป็นคราว าระดับดับงจักรทั้งหลายเหล่านี้ ซึ่งเต็มไปด้วยพินด้วยไฟเผาไหม้สัตว์โลกให้สงบร่มเย็นลง เป็นวรรคเป็นตอนเป็นเกาะเป็นตอน ไม่ใช่จะตลอดทั่วถึงไปหมดทุกตัวสัตว์ นี้เป็นหลักธรรมชาติที่มีมาดั้งเดิม

พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ก็มาตรัสรู้ในหลักธรรมชาติเหล่านี้แล แก่ก็แก่สิ่งที่เป็นภัยต่อสัตว์ อันเป็นหลักธรรมชาติอันหนึ่ง ด้วยธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมชาติอันหนึ่ง ถ้าเทียบแล้วก็เหมือนกับน้ำสะอาดที่มาชะล้างสิ่งสกปรก หรือว่าเป็นน้ำดับไฟเป็นยุคเป็นสมัยก็ได้ ธรรมชาตินี้มีมาดั้งเดิม ผู้ใดก็ตามถ้าได้หยั่งเข้าถึงอริยสัจ ตรัสขึ้นมาเป็นพระพุทธเจ้าบ้าง เป็นพระสาวกทั้งหลายบ้างแล้ว ท่านเหล่านี้แลจะจับเอาจุดแห่งอริยสัจ ซึ่งเป็นที่อุบัติแห่งท่านผู้บริสุทธิ์ทั้งหลายนี้ กระจายออกไปทั่วโลกดินแดน ให้เห็นเรื่องกิเลสวัฏฏ์ กรรมวัฏฏ์ วิปากวัฏฏ์ ซึ่งหมุนเวียนไปมาอยู่ตลอดเวลาได้อย่างแจ่มแจ้งตลอดทั่วถึง โดยไม่จำเป็นจะต้องไปทูลถามพระพุทธเจ้าก็ได้ ในขั้นพระอรหันตบุคคลแล้ว สามารถทราบได้อย่างชัดเจนในเรื่องความเป็นมาของสัตว์เกี่ยวกับกิเลสวัฏฏ์นี้

ในสามประเภทนี้ อริยสัจเท่านั้นเป็นธรรมชาติที่จะทำลายให้แตกกระจายออกไป

ให้รู้ให้เห็นในสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหลาย ซึ่งสัตว์ทั้งหลายไม่รู้ไม่เห็นเลย แต่ท่านเหล่านี้รู้
 แจ่มเห็นจริงประจักษ์พระทัยและประจักษ์ใจด้วยกัน ต่างแต่ภูมิกว้างแคบต่างกันเท่านั้น
 เช่น ภูมิของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นี้กว้างขวางสุดสมมุตินิยม ครอบอำนาจของ
 กิเลสวัฏฏ์ไปหมด คือรู้ตลอดทั่วถึงทั้งแดนแห่งธรรมและแดนสมมุติแห่งกิเลสวัฏฏ์ นี้
 คือพระพุทธเจ้าเป็นพุทธวิสัยสามารถรู้ได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน เพราะฉะนั้นจึงนำ
 ธรรมะมาสั่งสอนสัตว์ทั้งหลายได้ตลอดทั่วถึง

ไม่ว่าจะเป็นโลกใดทรงรู้แจ่มเห็นจริงหมด ตลอดอุบายต่าง ๆ ที่จะนำมาแนะนำ
 สั่งสอนสัตว์โลก ที่เหมาะสมแก่ภพใดชาติใดหรือรายใดก็ตาม จะทรงแนะนำสั่งสอน
 ตามความเหมาะสมนั้น ๆ ถัดจากนั้นลงมาก็คือพระสาวก ท่านที่รู้แจ่มแทงทะลุใน
 อริยสัจ ผุดขึ้นเป็นอรหัตบุคคล สามารถรู้แจ่มเรื่องของสัตว์ทั้งหลายได้เป็นอย่างดีตาม
 วิสัยของสาวกนั้น ๆ

นี่ละเครื่องยืนยันเรื่องธรรมเรื่องโลกที่ว่ามิคู่เคียงกันมา มีอะไรเป็นเครื่องพิสูจน์
 ถ้าเราอ่านเพียงตำรับตำราเท่านั้น ถ้าเงาไหนตำราไม่มีเราก็ไม่ทราบ เงาไหนที่ตำราแสดง
 เอาไว้ เราก็พอทราบได้บ้าง เพราะเราไม่ทราบด้วยตัวเองของเรา ในจุดกลางแห่งวัฏ
 จักรอันนี้คืออะไร มันอยู่ที่ตรงไหน มันก็อยู่ในวงองค์อริยสัจนี้เหมือนกัน วัฏจักรนี้อยู่
 ในอริยสัจ คือสมุทัยสัจนั้นแล ที่ว่ากิเลสเป็นเครื่องบังคับให้สัตว์ทั้งหลายทำกรรม จะ
 เป็นอะไรที่ไหนไป เมื่อได้หักงกรรมสมุทัยสัจกับทุกขสัจไปพร้อม ๆ กันแล้วด้วย
 อำนาจแห่งมรรคสัจ จนกลายเป็นผลขึ้นมาเป็นนิโรธแล้ว ท่านย่อมรู้แจ่มแทงทะลุในสิ่ง
 ทั้งหมดเหล่านี้ กระจายไปทั่วโลกดินแดนแห่งสัตว์ที่มีวิญญูณครองตลอดทั่วถึง เพราะ
 อันนี้เท่านั้นเป็นธรรมชาติที่หมุนเวียนเปลี่ยนแปลงในจิตวิญญูณของสัตว์โลก

ด้วยเหตุนี้โลกจึงมีการเกิดการตาย ๆ หมุนเวียนเปลี่ยนแปลง ดีชั่วสูงต่ำไม่มี
 ประมาณอยู่ตลอดมา และยังเป็นอย่างนี้ตลอดไปตามวัฏจักรวิญญูณพาหุมนไป จน
 กว่าจะสิ้นสุดวิมุติด้วยอำนาจแห่งความดีของผู้บำเพ็ญนั้นแลจึงจะระงับดับลงได้ เช่น
 พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่าน เป็นผู้ระงับดับสิ่งเหล่านี้ได้แล้ว จึงได้มองดูธรรมชาตินี้
 ด้วยความผ่านมาของพระองค์และของพระสาวกองค์นั้น ๆ ด้วย ด้วยความเป็นอยู่ของ
 สัตว์ทั้งหลายที่ได้สวຍกรรมมากน้อยเพียงไร เพราะอำนาจแห่งกิเลสวัฏฏ์นี้ด้วย จึงรู้
 แจ่มแทงทะลุไปหมด

นอกจากท่านจะนำมาแสดงหรือไม่เท่านั้น เช่นอย่างพระสาวกท่านจะนำมาแสดง
 อย่างละเอียดทั่วถึงตามสถานที่หรือภพแห่งสัตว์นั้น ๆ มากน้อยเพียงไรนั้นเป็นวิสัยของ
 ท่าน ถ้าไม่ใช้วิสัยท่านจะแสดงไปหาประโยชน์อะไร เพราะเป็นอฐานะไม่เกิดประโยชน์

อะไรกับการแสดง เพียงรู้เพียงเห็นในสิ่งทั้งหลายเท่านั้น ก็พอกับญาณแห่งความรู้แจ้ง เห็นจริงของท่าน แล้วปล่อยวางไว้ตามหลักธรรมชาติของมัน นี่เป็นพุทธวิสัยและสาวกวิสัยที่ท่านปฏิบัติกันมา

ผู้ที่หลุดพ้นแล้วย่อมสามารถทราบจากเรื่องของสัตว์ทั้งหลายได้เป็นอย่างดี ท่านจึงนำธรรมทั้งหลายเหล่านี้มาประกาศสอนโลก เริ่มไปตั้งแต่กรรมวิภังค์ เพราะกิเลสวิภังค์นั้นสัตว์ไม่อาจจะรู้ว่าเป็นอย่างไร เริ่มกรรมวิภังค์แล้วก็หมุนมาถึงกิเลสวิภังค์ กรรมวิภังค์ วิปากวิภังค์ ว่าสัตว์ทั้งหลายได้ทำบาปทำบุญแล้วเป็นผลขึ้นมา ให้ลงต่ำบ้างให้ขึ้นสูงบ้าง คือให้ต่ำบ้างให้สูงบ้าง ให้สุขบ้างทุกข์บ้าง สุขมากทุกข์มาก สุขน้อยทุกข์น้อย ตามอำนาจแห่งกรรมของตนเรื่อยมาโดยลำดับลำดับ

จากนั้นหากท่านผู้ที่มีความสามารถแก่กล้า ที่จะรู้ต้นเหตุแห่งกิเลสวิภังค์ซึ่งเป็นตัวหมุนนี้ได้มากน้อยเพียงไรแล้ว ท่านจึงนำมาแสดงให้พอเหมาะพอสม กับภูมิแห่งท่านผู้ที่จะควรจะได้รับไว้ได้และหลุดพ้นไปได้ เพราะอำนาจแห่งธรรมอันเป็นความจริงสูงสุดส่วนนี้ เช่น พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่เบญจวัคคีย์ทั้งห้า ไม่เกี่ยวกับเรื่องทานเรื่องศีลเรื่องอะไรทั้งนั้น นี่ผู้นี้เหมาะแล้วกับกิเลสวิภังค์ ลงในสมุทัยสังขลเยทนต์ที่ ดังที่เราทราบแล้วในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร มีแต่องค์อริยสังขลอัน ๆ ๆ จากนั้นอนัตตลักขณสูตรก็เป็นองค์อริยสังขล เรื่องเกิดเรื่องตายเหล่านี้เป็นอริยสังขล ในอาทิตตปริยายสูตรก็เป็นเรื่องอริยสังขลแตกกระจายออกไป องค์อริยสังขลแท้คือทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค กระจายออกไปเป็นกิ่งก้านแขนง แตกออกไม่มีประมาณ ล้วนแต่เป็นมาจากอริยสังขลทั้งนั้น ท่านแสดงเรื่องกิเลสวิภังค์ขึ้นทันที

เพราะท่านเหล่านี้เป็นผู้สมควร ที่จะรู้ถอดสิ่งเหล่านี้ออกจากใจได้แล้วไม่มีที่สงสัย พระองค์ก็ทรงแสดงอย่างนี้ ถ้ายังเป็นไปไม่ได้อันเป็นสาธารณะของโลกทั่ว ๆ ไป ท่านก็เริ่มแสดงตั้งแต่เรื่องการทำคือศาสนธรรม แสดงลงเรื่องของกรรมเป็นหลักใหญ่ ออกมาจากกิเลสวิภังค์มาแสดงเรื่องของกรรม กรรมดีกรรมชั่ว ทำดีทำชั่ว ทำบาปทำบุญ ได้เสวยผลเป็นบุญเป็นกุศล เป็นบาปเป็นกรรมหนักเบาเล็กน้อยเรื่อยไป ให้สัตว์ทั้งหลายได้ทราบ ได้รู้วิธีละวิธีแก้วิธีถอน และรู้วิธีบำเพ็ญในสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ให้เจริญงอกงามภายในจิตใจของตน เพื่อให้เป็นผลเรียกว่าวิปากวิภังค์ คือผลแห่งกรรมดีกรรมชั่ว ผู้นั้นเป็นผู้เสวย จนกระทั่งทุกวันนี้ทรงแสดงมาโดยลำดับ ไม่พ้นจากหลักแห่งกรรมนี้เลย

การสั่งสอนสัตว์โลก ธรรมชาติที่มีอยู่ดั้งเดิมอย่างไรก็ทรงแสดง การทำความชั่วไปตกนรก นรกก็มีอยู่แล้วดั้งเดิมเหมือนกับบาปกับบุญนี้แล ไม่ผิดจากบาปจากบุญนี้

เลย นรกแต่ละหลุม ๆ มีตามชั้นตามภูมิแห่งความชั่วของสัตว์โลก ที่จะพึงไปตกในที่
เหมาะสมกับกรรมของตนนั้น ๆ ขึ้นมาเป็นภพเป็นชาติ เป็นเปรตเป็นผี เป็นเทวดา
เทวดา เกื่อนอยู่ในสามแดนโลกธาตุนี้ ไม่มีช่องว่างในบรรดาสัตว์ทั้งหลายที่เสวยผลอยู่
ทั่ว ๆ ไปนี้ หาช่องว่างไม่ได้เลย นี่พระองค์ก็ทรงแสดงให้เห็นทราบอย่างนี้

ตลอดถึงชั้นสูงขึ้นไป นับแต่เทวดา รุกขเทวดา ภูมมเทวดา อากาสาเทวดา ขึ้น
ถึงพวกเทพทั้งหลายในสวรรค์ชั้นนั้น ๆ ขึ้นถึงพรหมโลก ๑๖ ชั้น ที่เกี่ยวกับท้าว
มหาพรหมหรือพรหมทั้งหลาย ก็แสดงไว้โดยถูกต้องแม่นยำทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนสิ่งทั้ง
หลายนั้นแลไม่มีอะไรบกพร่อง เพราะเป็นสวากขาตธรรมด้วยกัน

คำว่าบาปก็เป็นความจริง บุญก็เป็นความจริงอันหนึ่งที่มีอยู่แล้ว ทรงรู็ทรงเห็น
มาแล้วด้วยพระจักขุญาณหยั่งทราบตลอดทั่วถึง ว่านรกก็ดีไม่ว่าหลุมใด สวรรค์ก็ดีไม่ว่า
ชั้นใด ตลอดพรหมโลกถึงนิพพาน พระองค์ทรงผ่านทรงรู็ทรงเห็นไว้หมดเรียบร้อยแล้ว
นำมาสั่งสอนสัตว์โลกให้รู้เห็นตามนั้น แล้วให้มาประพฤติปฏิบัติตัดกายวาจาใจของตน
ด้วยการกระทำ คือละบาปบำเพ็ญบุญบำเพ็ญคุณให้เกิดผลเกิดประโยชน์แก่ตน เพื่อ
เป็นการส่งเสริมจิตใจซึ่งกิเลสวัฏฏ์มันรุ่มล่อมอยู่นี้ ให้ค่อยจืดจางและค่อยหายไปโดย
ลำดับลำดับ และเพื่อบุญกุศลเข้าช่วยสนับสนุนให้จิตใจนี้ ได้ไปเกิดในสถานที่ดีหากว่า
จะได้เกิดต่อไปอยู่ ยังไม่ขาดภพขาดชาติเพราะกิเลสยังมีอยู่ในจิตสันดาน ก็ให้ได้ไปเกิด
ในสถานที่ดีคติที่เหมาะสมเป็นชั้น ๆ ภูมิ ๆ ขึ้นไป ส่วนใดที่ว่าพระพุทเจ้าไม่ได้ทรง
แสดงไว้แล้วนั้นไม่มีเลยในสิ่งที่มีอยู่ทั้งหลาย สามแดนโลกธาตุนี้ทรงแสดงไว้แล้วทั้งนั้น

เบื้องต้นได้กล่าวถึงเรื่องธรรมเรื่องโลก โลกคือเรื่องของมวลแห่งกิเลสทั้งหลาย
ธรรมหมายถึงวิสุทธิธรรม เป็นธรรมที่บริสุทธิ์ล้วน ๆ เป็นธรรมชาติที่มีอยู่ดั้งเดิม แต่ทั้ง
สองอย่างนี้เป็นข้าศึกซึ่งกันและกัน เป็นเครื่องลบล้างกัน จึงต้องมีมาด้วยกัน ประหนึ่ง
ว่าถ้าเป็นภาษาวิญญานของเรา เป็นสัตว์เป็นบุคคลก็เหมือนเป็นคู่เดือดคู่แค้นกันมา คู่
ต่อสู้กันมา คู่อริศัตรูต่อกันมา ความจริงก็ไม่ผิดอะไรกับความสกปรกกับน้ำที่สะอาดชะ
ล้างกันเท่านั้นแหละ นี่แยกออกไปเป็นบุคคลาธิฐาน เป็นเรื่องของบุคคล จึงเป็น
เหมือนหนึ่งว่าเป็นคู่เดือดคู่แค้น เป็นคู่ปรปักษ์กันมา โดยถือหัวใจเป็นสนามรบเป็นเวที
ที่อยู่ของธรรมชาติทั้งสองนี้

แต่ส่วนมากธรรมชาติฝ่ายต่ำนี้เป็นเจ้าของครองอยู่ภายในนั้น จึงมีอำนาจมาก
หนุนจิตใจแต่ละดวง ๆ ให้เป็นไปอย่างไร ย่อมเป็นไปตามความมุ่งหมายของมัน
ท่านจึงเรียกว่ากิเลสวัฏฏ์ มันหมุนให้ทำกรรมใดก็ทำ ทำบาปก็ทำ ทำประเภทใดก็ตาม
ความอยากมันเป็นสิ่งล่อลวงให้สัตว์ทั้งหลายหลงกลของมัน แล้วอยากทำอยากพูดอยาก

คิด อยากไปอยากมา อยากกระดิกพลิกเพลงในสิ่งที่เป็นไปตามเพลงของมันนั่นแล สัตว์โลกทั้งหลายไม่มีทางที่จะทราบได้เห็นได้รู้ได้ จึงต้องหมุ่นไปตามอำนาจของมัน แล้วก็ไถผลขึ้นมาให้เป็นความทุกข์ความทรมาน

สิ่งที่ล่องลอยสัตว์โลกก็คือความอยาก หมุ่นไปเรื่อยเรื่องความอยาก อยากรู้อยาก เห็น อยากเป็นอย่างนั้น อยากเป็นอย่างนี้ นี่คือน้ำล่องลอย เรียกว่ายาเคลือบน้ำตาลมัน เคลือบไว้อย่างนั้น เราไม่รู้ว่าความอยากนี้เป็นประเภทใด เป็นยาพิษหรือเป็นอะไร เรารู้ แต่เพียงว่าเราอยาก เช่นเราอยากไปเราก็ไป เราอยากอยู่ก็อยู่ ไม่คำนึงว่าไปเพื่ออะไร อยู่เพื่ออะไร ทำเพื่ออะไร ทำดีหรือทำชั่ว ทำผิดทำถูกประการใด เราไม่สามารถที่จะทราบได้ มีแต่ธรรมชาตินี้มันหมุนออกไปเรื่อย ๆ สัตว์โลกจึงลุ่มหลงไปไม่มีประมาณ ความโลภจึงไม่เคยเหือดแห้งภายในจิตใจของสัตว์โลก

เพราะความอยากมีความโลภต้องมี ราคะตัณหาเป็นเครื่องหมุนอยู่ในจิตใจ ตัวนี้รุนแรงเอามากทีเดียว โลกก็โลภเพราะอันนี้เป็นสำคัญ นี่ละที่วากิเลสตัวสำคัญ เฉพาะอย่างยิ่งนักบวชเรากลัมนาว ๆ ไป เพราะอันนี้เองเป็นตัวทำลายที่สำคัญมาก ขอให้ทุก ๆ ท่านได้นำมาพิจารณา อย่ามีความสนิทติดจมกับมัน เอาให้จริงให้จัง

นี่พูดถึงเรื่องความหมุ่นของกิเลส โลกกับธรรมที่หมุ่นกันไป แล้วแยกเข้ามาถึง ราคะตัณหานี้ก็ทำให้อยาก ๆ ยิ่งอยากหนักอยากแน่น อยากไม่คำนึงคำนวณ มีแล้วก็อยาก มีมากเท่าไรไม่เพียงพอก็คือธรรมชาติอันนี้ แล้วผลของมันก็เหมือนกับไฟได้เชื้อ ส่งเปลวจรดเมฆ ๆ เพราะฉะนั้นโลกจึงมีความรู้ร้อนอยู่ทั่วหน้ากัน

มองโลกเราอย่ามองด้วยความดูถูกเหยียดหยาม อย่ามองด้วยความชมเชยสรรเสริญโดยถ่ายเดียว ตามที่ตนชอบใจอยากชมเชยสรรเสริญและอยากตำหนิตินินทา แต่ให้มองดูตามหลักความจริงมีธรรมเป็นที่ตั้ง มีธรรมเป็นจุดศูนย์กลาง สรุปลงในธรรม ยุติลงในธรรมเป็นที่ยุติได้

ก็คือโลกนี้เราอย่ามองว่าคนนั้นสูงคนนี้ต่ำ คนนั้นมั่งมีคนนี้มีฐานะยากจน หรือสัตว์ทั้งหลายต่ำต้อยหน้าหน้าอะไร ตนเป็นผู้มียศถาบรรดาศักดิ์สูงต่ำประการใด มีเงินทองข้าวของมากน้อยอย่ามอง สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่สถานที่เกิดแห่งความสุข กิเลสไม่ได้เกิดอยู่กับสิ่งเหล่านี้ แต่มันเกิดอยู่ที่ใจโดยอาศัยสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องเสริมไฟเท่านั้นเป็นปุ๋ย มีเงินมากก็ลืมน้ำลืมน้ำ มีสมบัติพัสถานมากลืมน้ำลืมน้ำ มีบริษัทบริวารมากลืมน้ำลืมน้ำ มียศถาบรรดาศักดิ์มากเท่าไรลืมน้ำลืมน้ำ

ความลืมน้ำลืมน้ำนั้นเป็นทางโล่งของกิเลส ที่จะสั่งสมความชั่วช้าลามกทุกสิ่ง

ทุกอย่าง โภยเข้ามาหาผู้ที่หลงตัวลืมหูลืมตาอันเป็นไปกับกลมายาของกิเลสนั้นแล เพราะฉะนั้นจึงมองเข้ามาสู่ใจ มองเข้ามาสู่ใจนี้จะเป็นพื้นเป็นไฟไปตาม ๆ กันหมด เพราะไม่มีน้ำดับไฟคือธรรม ความโลภก็รุนแรงมีอยู่ตลอดเวลา ทั้งมหาเศรษฐี กุฎุมพี พ่อค้า ประชาชนคนธรรมดา จนกระทั่งคนทุกขี้ไร้เชื้อใจ มีพื้นมีไฟธรรมชาตินี้เผาอยู่ ราคะ ตัณหาเผาอยู่ในใจทุกดวง ๆ

ความโกรธความฉุนเฉียวหาทางระบายออกไม่ได้ จนทำลายคนอื่นสัตว์อื่นให้ แผลงเหลวไปหมดไม่มีประมาณ อย่างนี้ก็เพราะธรรมชาติอันนี้แล เป็นธรรมชาติที่บีบคั้นสัตว์ทั้งหลายให้ทำตามอำนาจของมัน แต่เราก็ถือนั้นมาเป็นเราเสีย ว่าทำตามอำนาจของเรา ทำไปแล้วเราจะมีความสุขความเจริญสมใจเรา เช่นได้ฆ่าเขานี้สมใจเรา ได้มาตามความชอบใจเราก็สมใจเรา ๆ ก็คือสมใจกิเลสนั้นแล เพราะเราอยู่ใต้อำนาจของกิเลส

กิเลสมันเคยให้ความสุขแก่เราที่ไหนไม่เคยมี มีตั้งแต่ความทุกข์ความทรมาน เพราะฉะนั้นสัตว์โลกจึงนับวันรุ่มร้อนขึ้นมากมายก่ายกองผิดปกติธรรมดามากมาย สิ่งยั่ววนก็คืออกำของมันนั้นแล หรือวงล้อของมันนั้นแล หมุนมาเพื่อเป็นการส่งเสริม หลอกลวงให้มันมีกำลังที่รุนแรงมากขึ้น สิ่งยั่ววนทั้งหลายเราเห็นไหมทุกวันนี้มีมากน้อยเพียงไร เกิดมาตั้งแต่พ่อแม่ปู่ย่าตายายของเราก็ไม่เคยเห็น สิ่งนรกจกเปรตทั้งหลายมันก็สว่างไสวเข้ามา ชำมฟ้าชำมเมฆ ชำมทวีปดินแดนเข้ามาสู่เมืองไทยของเรา จนกระทั่งมาสู่ตัวของเรา ครอบครัวของเราแต่ละราย ๆ สู้บุคคลแต่ละคน ๆ แล้ว จนจะฉิบหายกันไปหมดตามมันเราก็ยังไม่รู้ เพราะเราเฝ้าต่อกลมายาของกิเลส

เวลานี้โลกมีความเจริญที่ตรงไหน มองไปเห็นแต่อิฐแต่ปูนแต่หินแต่ทราย สร้างกันขึ้นจนเป็นบ้า บางคนเป็นบ้าจริง ๆ นะเพราะความคิดมาก ความอยากมันเหลือหลาย เวลาอยากได้อะไรก็อยากได้จนเกินเหตุเกินผล สุดท้ายติดหนี้ติดสินเขา พระรุ้งพระรัง คิดหาทางออกไม่ได้ฆ่าตัวตายก็มีเยอะ

นี่เพราะอำนาจแห่งกิเลสตัวนี้แลมันหมุน คนนั้นก็เอามาล้อแบบนี้ คนนี้เอามาล้อแบบนี้ ได้ตั้งแต่กลมายาของกิเลสทั้งนั้นมาหลอกลวงกัน คนทั้งคนทั้งเขาทั้งเราจึงเป็นกิเลส เป็นพื้นเป็นไฟไปตาม ๆ กันหมด หาผู้ที่จะสงบร่มเย็นไม่ได้เพราะไม่มีธรรม ความรู้สึกตัว สติธรรมไม่มีในใจ พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ ไม่มีในใจ บาปบุญ กรรมดีกรรมชั่วไม่มีในใจ นรกสวรรค์นิพพานไม่มีในใจ ความตายไม่ได้อยู่คำฟ้าไม่มีในใจ คนเราจึงลืมหูลืมตา ลืมไปได้ทั้งเขาทั้งเรา ไม่ตำหนิผู้หนึ่งผู้ใดเพราะหลักธรรมชาติอันนี้มีอยู่กับหัวใจทุกคน มันต้องหมุนบุคคลและสัตว์ทั้งหลายให้เป็นอย่างนี้ทั่วหน้ากัน

นี่เราอย่าว่ามีแต่เฉพาะมนุษย์นะ สัตว์ทั้งหลายก็เป็นอีกตามแบบของสัตว์ สัตว์แต่ละประเภทเป็นไปตามแบบของสัตว์ เป็นฟืนเป็นไฟตามแบบของสัตว์ เพราะการชวนชวายนี้อ้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของกิเลส พาให้สัตว์ทั้งหลายตื่นรนทั้งนั้นไม่ใช่อื่นใด ไม่ว่าสัตว์ไม่ว่าบุคคล เทวดาอินทร์พรหม มีธรรมชาตินี้เป็นกงจักรหมุนอยู่ในจิตใจ แต่ไม่มีใครรู้มองเห็นมัน มันจึงสนุกตั้งบ้านตั้งเรือนตั้งส้วม ไม่มีละส้วมซึม ถ่ายเลย ๗ บนหัวใจของสัตว์โลกเต็มไปหมด

ถ้าเรามองดูเผิน ๆ ก็เจริญ บ้านนั้นเจริญ บ้านนี้เจริญ เราไปดูแต่ถนนหนทาง อันเป็นดินเป็นหญ้า มองดูแต่อิฐแต่ปูนแต่หินแต่ทรายตึกรามบ้านช่อง ว่าหรรษาฟูฟ่าว่าเป็นของสวยของงาม เป็นของที่น่ายินรมย์ยินดี ความรื่นรมย์ยินดีอันนี้มันก็เป็นเครื่องล่อของกิเลส ที่จะหลอกคนให้ยับยั้งตัวไม่ได้ หมุนไปจนตายเราก็ไม่รู้จากหลังของมัน นั่นละเครื่องล่อลวง แล้วก็อยากทำ ทำได้แค่นี้แล้วไม่พอใจ อยากทำอีกเท่านั้น อยากอยู่นั้นอยากไม่หยุดไม่ถอย ความอยากนี่จึงเป็นเหมือนเชื้อไฟ ไส้เข้าไปเท่าไรก็ยิ่งแสดง เปลวให้ลุกจรดเมฆ สูงจรดเมฆขึ้นไป ๆ ความทุกข์ก็ยิ่งรุนแรง

เราไปหาความสุขที่ไหนกับกิเลสมันไม่ได้แหละ มีแต่ฟืนแต่ไฟอย่างนั้น ใครก็ตามเถอะถ้าไม่มีการยับยั้งตัวให้อยู่ในความพอเหมาะพอดีมีเมืองพอบ้าง ตั้งแต่เราับประทานก็มีเมืองพอกัน ไม่ตั้งบ้านตั้งเมืองขึ้นมามันก็รู้ด้วยกันทุกคน พอรับประทานอิ่มแล้วก็หยุดไปเป็นพัก ๆ อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้ามีธรรมในใจแล้วก็มี การพักผ่อนหย่อนตัว หยุดไปเป็นพัก ๆ เข้าวัดเข้าวาจำศีลภาวนา ระลึกถึงอรรถถึงธรรม เฉพาะอย่างยิ่งมรณะคือความตาย เมื่อระลึกอยู่ในใจอย่างน้อยก็ให้ได้วันละ ๕ หนก็ยังดี ระลึกถึงความตาย จะเป็นการเหยียบเบรกห้ามล้อ ไม่ให้มันตื่นรนกวัดแกว่งเอาเสียจนเป็นกงจักร เผาหัวใจเจ้าของตลอดเวลาจนกระทั่งถึงหลับ ดีไม่ดีหลับไม่ได้เพราะอำนาจแห่งฝ้ายดำน้ำมันหมุนตัวของมัน

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ นี่คือกิเลสวัฏฏ์ เรียกว่าวัฏฏจักร เป็นคู่ศัตรูกันกับธรรมของพระพุทธเจ้า แต่ธรรมชาตินี้มีอยู่ตลอดไป ยิ่งไม่มีธรรมไม่มีพระพุทธเจ้าพระองค์ใดมาตรัสรู้ เป็นบุญญกัปว่างเปล่าจากศาสนาด้วยแล้ว สัตว์โลกทั้งหลายไม่ว่ามนุษย์มนา เทวดาอินทร์พรหม จะเป็นฟืนเป็นไฟไปตาม ๆ กัน เป็นแต่เพียงว่ามากน้อยต่างกันเท่านั้น แต่การแสดงผลวนี่จะมากขึ้นโดยลำดับเพราะไม่มีน้ำดับไฟ เวลานี้ยังมีพอประมาณ ก็ยังพอรู้สึกได้บ้าง

เราเป็นชาวพุทธถือพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เวลาจะเป็นจะตายก็เข้าห้องพระ ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ แล้วกราบลงชั่วคราวหนึ่งก็เย็นใจ ๆ

นั่งภาวนารำพึงถึงความเป็นความตาย ความได้ความเสีย ความเป็นมาของตน ตลอดความที่จะเป็นไปข้างหน้า จะได้อะไรติดเนื้อติดตัวของตนไปบ้าง เวลานี้มีแต่ความหมุ่นไปตามอำนาจของกิเลส ความหมุ่นมาเพื่ออรรถเพื่อธรรม เพื่อแก้ตนเองถอดถอนตนเอง ให้หลุดพ้นไปจากสิ่งพัวพันทั้งหลายเหล่านี้ มีหรือไม่มีก็ได้ค้ำในท้องพระบังสำหรับชาวพุทธเรา ถ้าไม่ได้ค้ำอย่างนี้แล้วตายทิ้งเหมือนสัตว์นั้นแล

เราอย่าทะนงตัวว่าเราเป็นมนุษย์สูงกว่าสัตว์ มันไม่มีอะไรสูงกว่าเขาแหละ ความรู้ความเห็นความเป็น เป็นเรื่องออกมาจากกิเลสด้วยกัน กิเลสเป็นผู้ขี้ขลาดทำให้หลงแตกกระจายไปเช่นเดียวกันแล้ว เราจะอวดเนื้ออวดตัวหยิ่งอยู่อย่างไรว่าเรานี้สูงกว่าสัตว์ สิ่งทั้งหลายที่สวยก็เหมือนกันกับสัตว์ สิ่งที่เขาให้ทำก็มีตั้งแต่เรื่องของกิเลสพาให้ทำ จะพาคนทะเลเหินเดินฟ้าไปที่ไหน ก็มีตั้งแต่ความทุกข์ความทรมานล้วน ๆ นั้นแล เต็มอยู่ภายในจิตใจ

ถ้าไม่มีธรรมเข้าแทรกจิตใจแล้ว ใครก็ใครเถอะ อยู่ไปเป็นวัน ๆ เท่านั้นพอถึงวันตาย ความหวังนี้หวังด้วยกันทุกคนเต็มหัวอกหัวใจนั้นแหละ แต่มันไม่สมหวัง สิ่งที่ไม่สมหวังมันก็เอาความทุกข์ขัดเข้ามา แทะเข้ามา ขยะเข้ามาภายในใจของเรานี้แล แล้วโลกนี้หาความสุขที่ไหนได้ มีที่แน่นอนที่ไหนพอที่จะปลงจิตปลงใจ ผากเป็นผากตายลงได้ในสิ่งที่เราหวังทั้งหลายนั้นไม่มี มันมีแต่ความผิดหวัง ๆ ทั้งเขาทั้งเราเต็มแผ่นดิน แผ่นหญ้าเต็มไปหมด เฉพาะมนุษย์เรานี้ก็เต็มอยู่แล้ว

ไม่ว่าโลกไหนทวีปใดเราอย่าไปมองข้าม ว่าอยู่เมืองนั้นเมืองนี้มีความสุขสบาย เมืองเขาเจริญ เมืองนั้นเจริญ ทวีปนี้เจริญ มันเจริญด้วยพินด้วยไฟเผาไหม้สัตว์ทั้งหลายอยู่ในเรือนจำต่าง ๆ นั้นแล เรือนจำนั้นเรือนจำนี่จะเป็นอะไรไป บ้านนั้นเมืองนี้ ประเทศนั้นประเทศนี้ เป็นเรือนจำขังสัตว์โลก กิเลสเป็นนายคุมนักโทษอยู่ในที่นั้น ๆ ทุกตัวสัตว์ ทุกบ้านทุกเมือง ทุกหัวใจของสัตว์และบุคคล เราจะหาความสุขที่ไหน

ไปไหนมาไหนก็ตาม ไปบ้านนี้ไปเมืองนอกไปเมืองนาไปเมืองไหน มันก็เหมือนกันกับนักโทษย้ายเรือนจำนั้นแล ย้ายจากเรือนจำนี้ไปสู่เรือนจำนั้น ย้ายจากเรือนจำนั้นมาสู่เรือนจำนี้ ด้วยความทุกข์ความทรมาน ซึ่งอยู่ใต้อำนาจของนายเหนือหัว นี่ก็อยู่ใต้อำนาจของกิเลส ไปไหนมาก็เป็นอย่างเดียวกัน แล้วเราจะเอาเรือนจำไหน นักโทษคนใดมาอวดดิบอวดดีต่อกัน ว่าได้ย้ายสถานที่ไปสู่ที่ต่าง ๆ มันไม่ได้เหมือนข้าราชการโยกย้ายไปไหนไปนี่พอจะมีเกียรติ มันนักโทษย้ายเรือนจำต่างหาก

นี่ก็เหมือนกัน ความเคลื่อนไหวไปมาของสัตว์โลกที่มีกิเลสหมุ่นตัว บีบบังคับอยู่

ก็เช่นเดียวกันนั่นแหละ เพราะกิเลสนี้เป็นนายคุมนักโทษคือหัวใจเราหัวใจท่าน นอกจากนี้แล้วยังจะหมუნลงไปอีกในนรกอเวจีที่ไหนไม่มีสงสัย ธรรมของพระพุทธเจ้าแตกกระจายออกไปจากอริยสัจนี้ก็ช่านไปหมดเลย อันไหนที่จะไม่เห็น อันไหนที่จะไม่รู้ พระพุทธเจ้าไม่รู้ อริยสัจนี้เป็นกุญแจดอกที่เปิดโลกธาตุให้แจ้งชาวดาวกระจ่างไปหมด รู้อยู่ที่นี้เห็นอยู่ที่นี้ ความเป็นมาของตนเป็นยังไง อริยสัจนี้ก็บอกชัดเจนว่า อวิชชาปุจฺจา สงฺขารา ความเป็นมาของสัตว์โลกเป็นยังไงฉันใดก็ฉันนั้น เพราะเป็นจิตดวงเดียวกิเลสประเภทเดียวกันนี้ มันเป็นสิ่งที่พาให้เกิดให้ตายอยู่ตลอดมา

แล้วที่นี้เรื่องกรรมดีกรรมชั่วว่าเป็นยังไง ก็กิเลสวิภูฏ์ กิเลสเป็นเหตุให้ทำกรรมก็บอกอยู่แล้ว กิเลสวิภูฏ์คืออะไรก็อย่างที่พูดตะกั๊นนี้ มันก็กลายเป็นกรรมวิภูฏ์ กรรมวิภูฏ์ก็เป็นดีเป็นชั่วสูงต่ำ ผลก็แสดงออกมาตามความดีความชั่ว ความสูงความต่ำนั้นเป็นเรื่อง ๆ ไปทั่วโลกดินแดน ดูที่ไหนมันก็เหมือนกันนี้ ๆ นี้ละอริยสัจแตกกระจายออกไปแล้ว จิตที่บริสุทธิ์ผุดขึ้นมานั้นมองเห็นอย่างนั้นแล มองเห็นเต็มทั่วแดนโลกธาตุ แต่ท่านจะพูดหรือไม่พูดนั้นเป็นฐานะของควรหรือไม่ควรของท่านต่างหาก

บรรดาพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่านกระจ่างแจ้งมากในสิ่งเหล่านี้ แต่ท่านไม่เป็นคนมีกิเลสนะซี ฟังแต่ว่าท่านสิ้นแล้ว ท่านจะเอาความอยากความทะเยอทะยานเหนือเหตุเหนือผล เหนืออรรถเหนือธรรมมาจากไหน ท่านก็ต้องพูดไปตามเหตุตามผล ตามอรรถตามธรรม อันใดควรอันใดไม่ควร ไม่มีใครที่จะรู้อย่างเห็นจริงเฉลียวฉลาดรอบโลกธาตุเหมือนพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่าน ท่านย่อมรู้จักวิธีปฏิบัติต่อสัตว์โลกมากน้อยตามกำลังของเขานั้นแล นี่ละเรื่องที่ว่าดูโลกธาตุแจ่มสว่าง เมื่ออริยสัจแตกลงไปแล้วเป็นอย่างนั้น

แล้วที่นี้ออกจากนี้เกิดนั้น ออกจากนั้นเกิดนั้น ที่ว่ากิเลสมันตั้งโรงงานใหญ่ขึ้นมาในหัวใจสัตว์โลก เราอยากจะพูดว่ามันแทบทุกโรงงาน ว่าตายแล้วสูญ ๆ นี่คือตัวสำคัญของกิเลส มันไปเอามาจากไหนคำว่าตายแล้วสูญ สาเหตุในอริยสัจไม่มีคำว่าตายแล้วสูญ มีแต่คำว่าตายแล้วเกิดทั้งนั้น เปิดออกไปจะเห็นตั้งแต่เรื่องตายเรื่องเกิดของสัตว์ทั้งหลายเต็มบ้านเต็มเมือง เต็มโลกเต็มสงสาร เต็มไตรโลกธาตุ ไม่มีจุดใดว่าตายแล้วสูญมีในอริยสัจนี้เลย

อริยสัจเป็นเครื่องพิสูจน์ไตรโลกธาตุ ให้เห็นแจ้งชัดเจนตามเป็นจริงไม่มีสงสัย ไม่ว่าพระพุทธเจ้าไม่ว่าพระอรหันต์องค์ใด ถ้างลได้ผุดขึ้นจากอริยสัจนี้แล้วแจ้งกระจ่างหมดทั้งนั้นแหละ แต่ไม่เห็นมีตรงไหนว่าสัตว์ทั้งหลายตายแล้วสูญ ไม่มี แล้วกิเลสมันก็มาตบตาเราจนได้ว่าตายแล้วสูญ ๆ เพราะฉะนั้นสัตว์ใดก็ตามบุคคลใดก็ตาม ถ้างลเชื่อ

แนลงว่าตายแล้วสูญแล้ว คนนี้ฉิบหายทั้งเป็นตายทั้งเป็น ยังเหลือแต่ลมหายใจฟอด ๆ เท่านั้น ใครจะแก้ต้องรีบแก้ ไม่แก้ไม่ได้ อันนี้จะจมแน่ ๆ เพราะมันไม่สูญละซี

กิเลสวัฏฏ์นั้นละมันให้ทำกรรมอยู่นั้น มันเอาอะไรมาสูญ ทำกรรมก็กรรมอะไร ถ้ากรรมด้วยอำนาจของกิเลส มันก็จะบอกให้ทำแต่บาปแต่กรรมชั่วซ้ำลามากทั้งหลาย แล้วตายลงไปก็ไปจมอยู่ในนรก มันสูญหรือนรกนะ นรกสูญที่ตรงไหน ไม่เคยได้ยินว่า บาปสูญ บุญสูญ นรกสูญ สวรรค์ พรหมโลก นิพพานสูญไม่เคยมี มีแต่กิเลสนั้นแหละ มันอุตรีมาหลอกโลกว่าตายแล้วสูญ ๆ ถ้าไม่รีบแก้ไขอันนี้ยังงี้ต้องจม ยังเหลือแต่ลมหายใจฟอด ๆ เพราะอันนี้หนักมากทีเดียวในใจของสัตว์โลก ใครจะแก้จะไขก็ต้องรีบแก้ไขนะอันนี้ ไม่อย่างงั้นจมจริง ๆ

พูดแล้วสลดสังเวชนะ เราก็ไม่ค่อยจะได้พูดอย่างนี้ นี่เฒ่าแก่มา ๆ ถ้าพูดเป็นภาษาโลกก็มันคันฟัน ขอพูดสักหน่อยเถอะ ว่าอย่างงี้เลยก็ได้นี่นะ แต่ไม่คันเราพูดแบบโลกเฉย ๆ เราไม่ได้คันฟัน ถ้าคันฟันพูดออกมาแล้วกับสิ่งเหล่านี้ ทำไมจะพูดไม่ได้ ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นของจริงมีอยู่พูดไม่ได้มีหรือ ธรรมเป็นธรรมสอนโลกแท้ ๆ เอามาพูดให้โลกฟังพูดไม่ได้มีอย่างเหรอ หรือจะให้กิเลสมันเย็บปากเย็บจมูกไว้หมดนั้นเหรอ ไม่ให้พูดไม่ให้หายใจ ไม่ให้สัมผัสสัมผัส ให้แต่กิเลสมันบีบบังคับเท่านั้นเหรอ กิเลสมันบีบบังคับเรามากต่อมากนานแสนนานแล้ว ฟาดมันม้วนเสื่อลงไปแล้ว ตัวไหนมาบีบจะมีอะไรมาบีบ

ที่นี้ก็สนุกดูโคตรดูแลของกิเลสละซี ที่มันมาหลอกหลวงสัตว์โลก สามแดนโลกธาตุมีแต่โคตรแช่กิเลสโคตรเดียนี่แล ไปบีบบังคับสัตว์ทั้งหลาย หลอกหลวงต้มตุ๋นสัตว์ทั้งหลายไม่มีใคร เช่น บาปไม่มีก็กิเลสเป็นผู้หลอก บุญไม่มี นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี พรหมโลก นิพพานไม่มี ก็คือตัวกิเลสนี่เอง ธรรมท่านเปิดเผยนี้ เพราะสิ่งเหล่านี้มีอยู่ ธรรมท่านก็บอกว่ามีอยู่ แต่กิเลสไปปิดไว้ ๆ ว่าไม่มี ๆ

ตายแล้วสูญนี่ยังแล้ว เมื่อว่าตายแล้วสูญแล้วเป็นยังงี้ ก็มันหมดหวังสิ้นหวังแล้ว มีอะไรอยากทำอะไรก็ทำ คำว่าอยากทำอะไรก็ทำ ก็คือกิเลสให้อยาก เมื่ออยากทำลงไป ก็มีตั้งแต่ความชั่วซ้ำลามาก พอตายลมหายใจฟอด ๆ ขาดสะบั้นลงไปแล้วจิตใจไม่ตาย ละซีที่นี้ ก็ตั้งลงนรกจมดิ่ง ๆ เออ ทุกข์ อนิจจัง จะว่ายังงี้ สัตว์โลกโง่ขนาดไหน ถ้าเรายังแก้อันนี้ไม่ตก เราโง่ขนาดไหน โง่อย่างชะมัดสัตว์สูไม่ได้ว่างั้นเลย

ยังเป็นชาวพุทธเราด้วยแล้ว ใครจะรีบแก้ไขให้รีบแก้ไข ไม่แก้ไขจะสายเกินไป ตายแล้วจะจมแน่ ๆ ไม่สงสัย ไม่มีใครไปช่วยได้นะ กิเลสมันไม่ช่วยมันหลอกเฉย ๆ

มันไม่ได้ช่วยใครแะนอกจากธรรมเท่านั้น ถ้าเชื่อพระพุทธเจ้าองค์ทำลายอริยสังขต
พระพุทธเจ้าทั้งหลายและสาวกทั้งหลายทำลายอริยสังขตนี้ ธรรมก็โผล่ขึ้นมาเต็มทีละ
ถ้าไม่เชื่ออันนี้แล้วไม่มีทาง พระพุทธเจ้าพระสาวกทั้งหลายไม่โกหกใคร ถอดถอนเอา
หลักความจริงนี้ขึ้นมาให้โลกทั้งหลายได้รู้ได้เห็น

เพราะโลกทั้งหลายได้รับความทุกข์ความทรมานด้วยอำนาจของกิเลสนี้ ไม่ได้ไว้
หน้ากันเลย ไม่เว้นแต่ละรายเลย เต็มฟ้าเต็มแผ่นดินเต็มโลกเต็มสงสาร ทำไมพระพุทธ
เจ้าใจบริสุทธิ์พุทธโรชนาเด่นั้น พระอรหันต์ท่านใจบริสุทธิ์พุทธโรชนาเด่นั้น จะใจดำน้ำขุ่น
ไปได้หรือ เป็นไปไม่ได้

นี่ละที่ธรรมออกมาสอนโลกก็ออกมา ด้วยพระเมตตาสงสารสัตว์โลกเป็นกำลัง
นั้นแล จึงได้สอนสัตว์ทั้งหลายให้รู้จักตักขี้ขี้ รู้จักบุญจักบาป ไม่อย่างงั้นก็จะหาบตั้งแต่
บาปแต่กรรม ว่านรกไม่มี สวรรค์ไม่มีไปอัดแน่นกองกันอยู่ในนรก อัดอันตันอรุอาอยู่ใน
นั้น แล้วถึงจะอัดอันขนาดไหนก็ตามนะ นรกไม่เป็นทุกข์ สัตว์นรกเต็มไปหมดว่านรกจะ
คับแคบตีบตัน นรกไม่เป็นทุกข์ มันเป็นกรรมของสัตว์เองให้ตีบให้ตันให้แน่นอยู่ในนั้น
นรกหลุมไหนก็แน่น ๆ ว่าตายแล้วสูญมันไปแน่นอยู่ในนรกนั้น สาเหตุที่จะให้สัตว์ทั้ง
หลายเกิดบอกอยู่ชด ๆ ไม่ได้มีสาเหตุที่จะให้สัตว์ทั้งหลายสูญ สาเหตุเช่นนั้นไม่มี

ในอริยสังขนี้เป็นองค์พยานแห่งธรรมทั่วแดนโลกธาตุ ออกจากอริยสังขนี้อย่าง
เดียวเท่านั้นว่างั้นเลย ไม่มีธรรมอะไรที่จะผุดขึ้นมาประกาศกังวานขึ้นภายในจิตใจของ
ท่านผู้บริสุทธิ์นอกเหนือไปจากอริยสังข ออกจากอริยสังขนี้เท่านั้น นอกนั้นไม่มีที่เกิดของ
ธรรม ในอริยสังขนี้เท่านั้น ที่อุบัติของท่านผู้ทั้งหลาย เพราะฉะนั้นพุทธศาสนาของเราจึง
แกนของศาสนาคืออะไร รากแก้วของศาสนาคืออะไร คืออริยสังข ใครถ้าได้ผ่านนี้แล้วไม่
หมอบราบ ๆ ต่อหลักความจริงไม่มี

นี่แหละแดนหรือธรรมชาติโรงงานอันใหญ่โต ที่จะกระจายดูโลกดูสงสารดูตรงนี้
ดูอย่างชัดเจนจากอริยสังขนี้แล เพราะคำว่าอริยสังข มีฝ่ายกิเลสมีดมีขวานมันปิดไว้มัน
ไม่ให้เห็นนะซิ พอเปิดออกแล้วก็จำนี่ว่าไง นั่นเปิดออกด้วยมรรคคือข้อปฏิบัติ ได้แก่ศีล
สมาธิ ปัญญา หรือมหาสติมหาปัญญา สว่างจ้าขึ้นมาแล้ว กิเลสที่เป็นตัวพาให้มืดให้
บอดมันแตกกระจายไปหมด เหมือนอย่างเมฆพังทลายลงไปแล้ว พระอาทิตย์ก็จ้าขึ้น
ภายในจิตใจ ที่นี้อันไหนสูญอันไหนไม่สูญ เห็นหมดรู้หมดเลย นี่ไม่เห็นท่านแสดงเอาไว้
ในอริยสังข บรรดาพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ทั้งหลาย ไม่เห็นท่านแสดงเอาไว้ว่าตายแล้ว
สูญมีที่ตรงไหน นี่พิสูจน์กันในอริยสังขนี้ มีแต่ตายแล้วเกิด ๆ เพราะกิเลสวัฏฏ์ กิเลส
วัฏฏ์บอกชด ๆ อย่างนั้นแล้วนี่ กิเลสวัฏฏ์พาให้สัตว์ทั้งหลายเกิด

ผู้ปฏิบัติก็เหมือนกัน เมื่อปฏิบัติลงไปในจุดนี้แล้ว เอาเถอะว่าฉันเลย ยังไงก็กิเลสขึ้นครว้เรือนหนีไม่ทันโน่นแหละ ถ้าลงสติปัญญาได้เข้าในอริยสัจอันเยี่ยงนี้แล้ว จะก้าวไปเรื่อย ๆ ด้วยสติปัญญาเป็นอัตโนมัติ นี่ละเป็นสติปัญญาที่จะสังหารสิ่งทั้งหลายที่เป็นข้าศึกต่อธรรมมาเป็นเวลานาน เป็นข้าศึกต่อใจของเราเป็นเวลานาน จะสังหารกันที่จุดนี้ ๆ

เพราะฉะนั้นผู้ปฏิบัติของเราจึงอย่าอนใจ ผมนะวิตกวิจารณ์มาก เฒ่าแก่ทำอะไรทำงานไม่ได้ทำอะไรยิ่งเป็นห่วงเป็นใยหมู่เพื่อน ตลอดประชาชนญาติโยมมาก ไปที่ไหนไปด้วยความเมตตาสงสาร ไม่ได้เคยหวังโลกามิสอะไร มีอะไรได้มากเกิดมามีมากก็ทำประโยชน์แก่โลกเท่านั้น ไปก็ไปเพื่อสอนโลก แนะนำสั่งสอนโลกให้เป็นประโยชน์แก่โลก ได้มากก็ได้มาเพื่อเป็นประโยชน์แก่โลก เราไม่ได้มาสนใจกับสิ่งเหล่านี้ยิ่งกว่าหัวใจคน ไปที่ไหนเราจึงมีแต่อันนี้ พระพุทธเจ้าสั่งสอนโลก สั่งสอนด้วยโลกามิสเมื่อไร สั่งสอนด้วยอรรถด้วยธรรมด้วยพระเมตตาทั้งนั้น ขอให้เห็นใจพระพุทธเจ้าเถอะ

เราทุกข์ทรมานจะเป็นจะตาย ก็ยังไม่เห็นพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งได้แล้ว มันก็หนาเกินไปนะมนุษย์เรา ต้องเอาตรงนี้ให้ได้ เอาตัวเองนะอย่าไปตำหนิใครนะไม่ถูก เพราะสิ่งเหล่านี้มีอยู่กับหัวใจของทุกคน ให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติกำจัดมันให้ได้นะ

ผู้ปฏิบัติอย่าอนใจ ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัติ มันจะเป็นจะตายเพราะการต่อสู้กับกิเลส เอา ตาย เขาตายไม่มีการต่อสู้กับกิเลส ไม่รู้ว่ากิเลสเป็นยังงี้มันเคลื่อนโลกธาตุแล้ว แต่เราตายเพราะอำนาจแห่งการต่อสู้กับกิเลสนี้ให้มันได้เห็น มีชื่อเสียงโด่งดังกระเทือนในหัวใจของเราเอง ว่าเป็นนักรบไม่ใช่หนักหลบ เอาให้จริงให้จ้องอย่างนั้น ชินักปฏิบัติ

ธรรมมีอยู่ของจริงมีอยู่ ศาสนธรรมของพระพุทธเจ้าคือตลาดแห่งมรรคผลนิพพาน นี้ประกาศกังวานมานานเท่าไรแล้ว ๒๕๐๐ ปีนี้ ยังไม่กระเทือนหัวใจของพวกเขาชาวพุทธ และผู้ปฏิบัติจรดงกรรมฐานเราบ้างเธอ กรรมฐานเราเป็นยังงี้ หรือนอนตายอยู่เฉย ๆ เธอ ไม่เกิดประโยชน์อะไรนั้นนอนทำไม โลกเขานอนได้นะ ถ้ามันวิเศษวิโสกับการหลับการนอนแล้ว โลกนี้สำเร็จมรรคสำเร็จผลไปหมดแล้ว มันไม่ได้สำเร็จด้วยการนอน นั้นเพียงพักผ่อนหย่อนกายที่เวลาหิวโหยโรยแรง มันจะตายจะเป็นจริง ๆ แล้วก็พักผ่อนหนึ่ง ๆ จากนั้นก็เข้าสู่แนวรบพืดกับกิเลส นั้นถึงถูกต้อง เอาให้จริงให้จิงซี

ตลาดแห่งมรรคผลนิพพานจะอยู่ที่ไหน ถ้าไม่อยู่ในหัวใจของเราแต่ละคน ๆ

พระพุทธเจ้าประทานไว้แล้วลงในจุดนี้ทั้งนั้น อริยสัจอยู่ที่นี้ เปิดอริยสัจออกจะเห็น ตลาดแห่งมรรคผลนิพพาน ทรงไว้ซึ่งมรรคซึ่งผล ตั้งแต่พระโสดา สกิทาคา อนาคา อรหัตบุคคล จะปรากฏขึ้นในท่ามกลางแห่งอริยสัจนี้แล ไม่เป็นที่อื่น ให้ได้ประดับห้างร้านคือพระพุทธศาสนาให้สว่างาม

นี่เวลานี้ศาสนาจะยังเหลือแต่ตำรับตำรานะ ห้างร้านก็เป็นห้างร้านเปล่า ๆ กันไว้ ด้วยผ้าม่าน เอาทองคำไปฉาบทาเอาไว้ แล้วเปิดเข้าไปข้างในเดี๋ยวนี้มันจะมีแต่ซี่หมูราซีหามาแห่งแล่นะ จะไม่มีอะไรเป็นเครื่องประดับห้างร้านใหญ่ ๆ แห่งพุทธศาสนา คือผู้ทรงมรรคทรงผลแล่นะ ผู้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามอรรถตามธรรม เป็นผู้ทรงมรรคทรงผล นั้นแลเป็นผู้ที่ประดับห้างร้านใหญ่ ๆ แห่งพุทธศาสนา ให้สว่างามสมพระเกียรติพระพุทธเจ้า ที่ได้ตรัสรู้ธรรมด้วยความบริสุทธิ์พระทัยแล้ว นำมาสั่งสอนโลกเพื่อความรู้อัจฉริยะเห็นจริงทุกสิ่งทุกอย่าง แล้วเราก็ปฏิบัติตามท่านจนได้ทรงมรรคทรงผล เป็นที่พึงพอใจภายในจิตใจของตน นั้นแลเป็นผู้ประดับศาสนาอย่างสมพระเกียรติ

ใครจะเป็นผู้ประดับศาสนาถ้าไม่ใช่เรา ศาสนาก็อยู่กับเราอีกด้วย ในหัวใจของเรา นี้ สง่าขึ้นที่นี้งามขึ้นที่นี้ หลุดพ้นที่นี้เห็นอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ณ ที่นี้ ให้พากันตั้งอกตั้งใจอย่าท้ออย่าถอย โลกามิสเวลานี้กำลังเคลื่อน เรื่องโลกเรื่องสงสารมันไม่เคยสงบมา แต่ไหนแต่ไรแหละ เราอย่าไปตำหนิมัน สิ่งเหล่านี้เป็นของเคยมีมาดั้งเดิม แต่สิ่งที่ยั่วชวนกวนใจที่จะทำให้เหลวแหลกแหวกแนวทางธรรมนี้มันมีมากขึ้น ก็พูดไปตามเรื่องของมันเฉย ๆ เราอย่าตื่นอย่าตื่นกับสิ่งเหล่านี้ เป็นของเคยมีมาดั้งเดิม

อะไรจะเลิศประเสริฐยิ่งกว่าธรรมภายในจิตใจนี้ไม่มี และอะไรจะเลวร้ายยิ่งกว่าหัวใจของคนมีกิเลสหนานี้ก็ไม่มีเหมือนกัน จงแก้สิ่งที่เลวร้ายทั้งหลายนี้ให้เหือดแห้งและหมดไป ธรรมจะได้กระจ่างแจ้งขึ้นมาภายในจิตใจ อยู่ที่ไหนอยู่เถอะถ้าธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้ว สนุก ถ้าพูดแบบโลก ๆ เขาว่าสนุก ดู ๆ อะไรดูเต็มหูเต็มตาทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่สะทกสะท้านกลัวว่าจะได้จะเสียอะไรไม่มี ดูตามหลักความจริงทุกสิ่งทุกอย่าง รู้ตามหลักความจริงทุกสิ่งทุกอย่าง อันใดควรจะมาเป็นประโยชน์แก่โลกมากน้อยเพียงไร ก็นำมาให้เป็นประโยชน์แก่โลก อันใดที่สุดวิสัยของโลกที่จะรู้ได้เห็นได้เป็นไป ได้ แล้วก็ปล่อยวางไว้ตามเป็นจริง ๆ ประหนึ่งว่าเขาลื่นซึก ๆ เก็บไว้ในหัวใจเรียบร้อยอย่างนั้นพระอรหันต์ท่าน ท่านไม่ตื่นไม่ตื่นกับสิ่งอะไรแหละ นอกจากความเมตตาสงสารเท่านั้น จึงขอให้พากันตั้งอกตั้งใจนะ

ธรรมของพระพุทธเจ้าสด ๆ ร้อน ๆ แทะ ๆ อยู่ที่กายวาจาใจของเรา เช่นเดียวกับกิเลสมันสด ๆ ร้อน ๆ อยู่ภายในจิตใจของเราแล้ว ไม่เคยเห็นห่างจากจิตใจ จึง

เรียกว่ากาลิโก กิเลสก็เป็นอากาลิโก ทำให้เกิดกิเลสเมื่อไรเกิดเมื่อนั้น เพราะมันมีอยู่แล้วภายในจิตใจ ธรรมก็เมื่อบำเพ็ญให้เกิดให้มีขึ้นภายในจิตใจก็มีได้เช่นเดียวกันกับกิเลสนั้นแล ยังไงก็เอาให้ได้นะ

เวลานี้กรรมฐานเรายังกุดยั้งตัวนเข้าไปทุกวัน ๆ นี่ละที่ผมวิตกวิจารณ์ะไม่ใช่ อะไรนะ การปฏิบัติเช่นอยู่กับหมูกับเพื่อนเวลานี้ก็อยู่เฉย ๆ วันหนึ่ง ๆ อยู่ไปอย่างนั้นแหละ หูตาก็เหมือนไม่มี หูหนวกตาบอดไม่ค่อยได้สนใจดูอะไรแหละ ดูตั้งแต่ธาตุชั้นของเจ้าของพอเป็นพอไปหรือไม่เพียงไรเท่านั้น ไม่ได้ดูอะไรมากมายแหละ จิตใจมันหดมันหู่เข้ามา

คำว่าจิตใจหดหู่หมายถึงชั้นธ สัญญาชั้นธ สังขารชั้นธ วิญญาณชั้นธ มันหดเข้ามา ย่นเข้ามา เพราะอันนี้เป็นเครื่องใช้ของใจ เมื่ออันนี้หดย่นเข้ามา ๆ การทำงานก็ไม่สะดวก ทำอะไรก็ไม่สะดวก เหมือนรถราของเรานี้แหละ เครื่องเคราอันนั้นไม่ดีอันนี้ไม่ดีแล้วเข้าโรงซ่อมเรื่อย ๆ ซ่อมไปซ่อมมาเข้าอู่แล้วไม่ยอมออก อันนี้ก็ซ่อมไปซ่อมมา ซ่อมหูซ่อมตาซ่อมจมูกซ่อมลิ้นซ่อมกาย ร่างกายส่วนต่าง ๆ ซ่อมไปซ่อมมา สุดท้ายซ่อมแล้วก็ไม่ออกจากอู่แหละ

เข้าอู่ อู่อะไร เมรุ เข้านั้นละเป็นที่ยุติของมัน เวลานี้มันลดลงขนาดนั้นแล้ว แต่เรื่องมรสุมที่มันจะเป็นข้าศึกต่อจิตใจของชาวพุทธเรานี้ ไม่ว่าจะร้าวสไม่ว่าพระนะ มากแสนมากจนพรรณนาไม่ได้ ธรรมประหนึ่งว่าเป็นฝ่ามือเท่านั้นที่จะกั้นคลื่นมหาสมุทรไม่ให้มันแสดงคลื่นเป็นไปได้หรือพิจารณาซิ มหาสมุทรทะเลหลวงนะคลื่นมันใหญ่ขนาดไหน เอาฝ่ามือไปกั้น ๆ ไม่ให้มันมีคลื่นได้หรือ อันนี้ก็เหมือนกันธรรมเดี๋ยวนี้ของความรู้สึกแห่งชาวพุทธของเราจะมีเท่าฝ่ามือ ๆ นี่นะ

เรื่องคลื่นมหาสมุทรมหาสมุทรนิยามเป็นบ้ากันนั้นมีมากต่อมาก มาทุกซอกทุกหนทุกแห่งทุกตำบลหมู่บ้าน ไม่ว่าบ้านนอกในเมืองที่ไหนมาหมด มีแต่เครื่องหลอกกลางตมตุนเป็นระยะ ๆ สลับซับซ้อน มองไม่ทัน เต็มไปหมด แล้วความเสียหายมันจะไม่มาได้ยังไง ใครจะมีความเฉลียวฉลาดไปตามทันกับสิ่งเหล่านี้ กลอุบายของมันมีมากขนาดไหน อันนี้ชี้ที่น่าวิตกวิจารณ์มาก มีอะไรมาแต่คว้ามบ ๆ ๆ เผาเจ้าของ ๆ เต็มบ้านเต็มเมือง แล้วตื่นกันเฉย ๆ ตื่นลมตื่นแล้ง ว่าอันนั้นเจริญอันนี้เจริญ เขาเจริญเราเจริญ บ้านนั้นเจริญบ้านนี้เจริญ มันตื่นลมกันเฉย ๆ ตัวหัวใจมันเป็นไฟเผาไหม้เหมือนกันไปหมดนี้จะว่ายังไง ถ้าหากว่าเป็นเปลวเหมือนกองไฟนี้ มองไปชิมองไปที่ไหนแดงไรไปหมด ส่งแสงสว่างไฟนี้จ้าไปจรดเมฆนูน

ไฟแห่งราคะ ราคะคือ ไฟคือราคะ โทสะคือ ไฟคือโทสะ โลกคือ ไฟคือความโลภ มีโมหะอยู่ในจุดศูนย์กลางเผาไหม้สัตว์ทั้งหลายนี้ มันมองเห็นตั้งแต่อย่างนั้นนี้ มันไม่ได้มองเห็นความสุขความเจริญ ความสง่าราศีของบ้านของเมือง ของโลกของสงสาร ของหัวใจใคร ๆ ก็ตาม ส่วนมากมันมองเห็นตั้งแต่พื้นแต่ไฟเผาไหม้ อยู่ในหัวใจด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง ราคะตัณหา นี้ทั้งนั้น ๆ แล้วจะให้ตายใจได้อย่างไร

ถ้าไม่เห็นมันก็เป็นอีกอย่างหนึ่งซิ พระพุทธเจ้าท่านเห็นอยู่ที่นี่ ท่านประกาศธรรมสอนโลกสวด ๆ ร้อง ๆ อยู่ที่นี่ เหมือนท่านเห็นอยู่ ๆ นี้ ในธรรมบอกอยู่อย่างนั้น สวด ๆ ร้อง ๆ อยู่ที่นี่จิตจางไปเมื่อไรธรรมของพระพุทธเจ้า จึงต้องพากันตั้งอกตั้งใจนะ ไม่งั้นจะจมทั้งเปล่า ๆ ศาสนาจะมีแต่ชื่อแต่นาม มีแต่คัมภีร์ไบเบิลน เก็บไว้ในตู้ในหีบ ล็อกกุญแจเอาไว้แต่ก็เล็ดออกมาเพ่นพ่าน ๆ ในประชาชนญาติโยมพระเถรชาวพุทธของเรา

พระก็ไปแบบหนึ่ง ญาติโยมประชาชนก็ไปอีกแบบหนึ่ง ล้วนแล้วตั้งแต่แบบทำลายศาสนา ๆ ไปคนละแบบละฉบับ สุดท้ายศาสนาก็เหลือแต่ชื่อ แล้วชื่อก็เลยจะไม่มติดใจอีกด้วยซ้ำ นั่นละเป็นเวลาที่จะจมเต็มที่จมที่ตรงนั้น จึงขอให้ทุกท่านตั้งอกตั้งใจ

การแสดงธรรมมาก็รู้สึกเหนื่อย เอาละพอ